

Úrad komisára pre osoby so zdravotným
postihnutím
JUDr. Zuzana Stavrovská
Račianska 153
831 54 Bratislava 35

Váš list číslo /zo dňa
M/14/2017/DSS/16.7.2018

Naše číslo

10005/2018/DSS HR24

Vybavuje/linka
Ing. Mravec/
/045/6787511

Nová Baňa
02. 08. 2018

Vec : Odpoveď na výsledky monitoringu

Vážená pani komisárka JUDr. Zuzana Stavrovská,

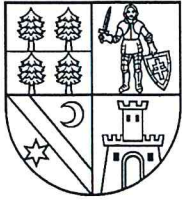
na základe Vášho listu, ktorým nás oboznamujete s výsledkami monitoringu v našom zariadení si Vám dovoľujeme zaslať naše vyjadrenie k systémovým otázkam poskytovania sociálnych služieb a zároveň stanovisko k nedostatkom zisteným v našom zariadení.

Domov sociálnych služieb Hrabiny je zriadený Banskobystrickým samosprávnym krajom ako rozpočtová organizácia. Zariadenie bolo uvedené do prevádzky 01. 09. 1974 pod názvom Ústav sociálnej starostlivosti Hrabiny. Od začiatku zariadenie poskytovalo svoje služby, len pre telesne postihnutej mládeži. Po určitom čase vznikla potreba poskytovať sociálnu službu aj starších obyvateľov s rôznym postihnutím. Preto sa postupne začalo poskytovanie sociálnej služby zdravotne postihnutým deťom, mládeži a dospelým s mentálnym ale aj kombinovaným postihnutím. Tu si dovoľujeme podotknúť, že prevaha mentálneho postihnutia neustále narastá pričom to má veľký vplyv na psychickú odolnosť zamestnancov.

DSS Hrabiny má stanovenú kapacitu 128 miest:

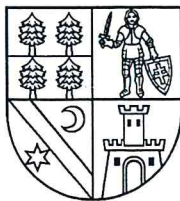
- domov sociálnych služieb s ambulatnou formou	17 miest
- domov sociálnych služieb s týždennou pobytovou formou	36 miest
- domov sociálnych služieb s celoročnou pobytovou formou	38 miest
- špecializované zariadenie s ambulatnou formou	3 miesta
- špecializované zariadenie s týždennou pobytovou formou	7 miest
- špecializované zariadenie s celoročnou pobytovou formou	16 miest
- zariadenie podporovaného bývania s celoročnou pobytovou formou	4 miest
- rehabilitačné stredisko s ambulatnou formou	7 miest

- 1.) Z uvedeného je zrejmých viacero špecifik nášho zariadenia, jednak je to veľký vekový rozsah klientov od 3 do 35 rokov veku a jednak sú to viaceré druhy a formy poskytovaných sociálnych služieb. Rovnako umiestnenie zariadenia na okraji obce predstavuje isté špecifikum a zároveň je aj limitujúcim faktorom z hľadiska možnosti integrácie našich klientov s miestnou komunitou, čo je aj Vami kriticky hodnotené, ako pozostatok inštitucionalizovanej kultúry. Napriek množstvu limitujúcich faktorov a prekážkam vyplývajúcim jednak zo systémových obmedzení a jednak z našich aktuálnych možností, zabezpečujeme klientom návštevu mesta ako aj okolitých obcí a zabezpečujeme účasť na rôznych kultúrnych a športových podujatiach, v rámci nášho kraja, ale aj iných krajov.
- 2.) Navrhované nápravné opatrenia v dohľadnej dobe nie je reálne, z dôvodu projekčného a riešenia budovy, do budúca pripravíme projektovú dokumentáciu na úplnú rekonštrukciu budovy.
- 3.) Dostupnosť hygienických prostriedkov sa pokúšame opakovane riešiť priamo na toaletách či v kúpeľniach, tu sme však značne limitovaní jednak skladbou klientov a ich diagnózami, u ktorých sú v popredí deštruktívne sklony (sebapoškodzovanie, poškodzovanie zariadenia a mnohokrát aj sklon k agresivite je namierený voči ostatným klientom či personálu, veľká pravdepodobnosť požitia mydla a pod.) a jednak stavebným riešením a úpravami kúpeľní a WC. Doposiaľ sme zaviedli trvalú dostupnosť na 2. poschodí zariadenia, kde sú klienti týždňového pobytu a prebehla tu aj rekonštrukcia kúpeľne v roku 2017.
- 4.) S cieľom zabezpečiť ochranu súkromia pri poskytovaní hygienických úkonov ležiacim klientom budeme realizovať nákup paravanov/deliacich stien do všetkých izieb na oddelenie pre ležiacich klientov na 1 poschodí a do 6 izieb na ostatných poschodiach. Predmetný nákup zabezpečíme postupne do konca roka 2018.
Zabezpečenie polohovacích postelí pre ležiacich klientov, pre finančnú náročnosť, realizujeme priebežne, a to prevažne zo zdrojov zdravotného poistenia, kde je poskytnutá pomôcka vlastníctvom klienta a jej poskytnutie zdravotnou poisťovňou evidujeme prostredníctvom programu Cygnus. V súčasnom stave disponuje polohovateľnou posteľou (či už z našich zdrojov alebo zo zdrojov zdravotného poistenia) 7 klientov z úplne imobilných a 1 z čiastočne imobilných, u 3 imobilných klientov nie je polohovateľná posteľ vhodná a 6 čiastočne imobilní klienti doposiaľ nedisponujú polohovateľnou posteľou, z dôvodu, že z lekárskeho hľadiska nie je potrebná, pretože s klientmi sa pravidelne chodí na vychádzky a polohujú ich v spoločenských miestnostiach. Všetci klienti zariadenia disponujú antidekubitnými matracmi, ktoré boli zakúpené v minulom roku.
- 6.) Zariadenie disponuje 20 miestami pre klientov špecializovaného zariadenia, ktorí sú doposiaľ rozmiestnení na oddeleniach s ostatnými klientmi. Pri rozmiestnení klientov na jednotlivé izby a oddelenia citlivo zohľadňujeme požiadavky a potreby klienta a v neposlednom rade aj prevádzkové možnosti zariadenia. Z našich skúseností si však dovoľujeme poznamenať, že sa nám súčasný systém zmiešaného rozmiestnenia klientov javí prijateľný, nakoľko všetky oddelenia a izby sú zariadenie pomerne uniformne, klienti

sú v bunkovom systéme rodinného typu, kde sa budujú a utužujú vzájomné vzťahy, klienti si pomáhajú a navzájom spolupracujú.

V súčasnosti pracujeme na vytvorení autistického centra v rámci zariadenia. Je našou predstavou vytvoriť toto centrum ako jedno samostatné oddelenie, kde budú priestory ubytovacie, terapeutické a obslužné prispôsobené špeciálnym potrebám týchto klientov. Koncom minulého roka a začiatkom tohto roka sa nám podarilo zariadiť terapeutické miestnosti na 4 poschodí.

- 7.) Bezpodnetovú miestnosť zrekonštruujeme v zmysle platných predpisov v prvom polroku 2019.

Vážená pani komisárka, zároveň si dovoľíme vyjadriť sa aj k otázkam, ktoré ste nám položili ohľadne samotného fungovania systému sociálnych služieb.

1/ Uzatváranie zmlúv so zdravotnými poisťovňami.

Plánujeme uzatvoriť zmluvy so zdravotnými poisťovňami od 1. 1. 2019, kde už máme vo väčšej časti pripravené priestorové aj materiálové vybavenie.

2/ Personálna poddimenzovanosť a nízke finančné ohodnotenie zamestnancov.

Tento problém pociťujeme ako jeden z najvypuklejších v systéme poskytovania sociálnych služieb. Dopyt po kvalifikovaných zamestnancoch je väčší ako ponuka. Základ problému, však podľa nášho názoru, vyvstáva z celospoločenského statusu povolania opatrovateľa, ktorý je veľmi nízky a pridružuje sa k nemu aj nízke finančné ohodnotenie, čo spôsobuje nezáujem o toto povolanie. Odliv kvalifikovaných zamestnancov za "lepším zárobkom" je veľký. O probléme nedostatku zdravotných sestier nie je potrebné ani hovoriť, je ich nedostatok aj v samotnej sfére zdravotníckej, o sociálnej nehovoriac. Okrem samotných zdravotníckych zamestnancov je pomerne náročné zabezpečiť kvalifikovaných odborných zamestnancov v oblasti výchovy či sociálnej rehabilitácie.

3/ Nedostatočné financovanie na vykonanie stavebných úprav zo strany zriaďovateľa. Požiadavky nášho zariadenia na rekonštrukčné práce a údržbu sú zo strany zriaďovateľa akceptované.

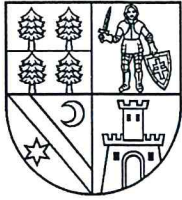
4/ Klienti sa vracajú z nemocnice s dekubitmi v starých šatách....

K tomuto bodu by sme neradi vyjadrovali vyhranený názor nakoľko sme zariadenie pre klientov s vekovou hranicou do 35 rokov veku a hospitalizovanosť našich klientov je minimálna. Jedná sa prevažne o hospitalizácie na psychiatrických oddeleniach a s podobnými problémami sme sa nestretli. Podobná situácia je aj v našom stredisku – domove dôchodcov, kde síce je hospitalizovanosť vyššia vzhľadom na vek a komorbiditu klientov, avšak ani tu podobné skúsenosti nemáme.

5/ Spôsobilosť na právne úkony

Už počas monitoringu realizovaného v našom zariadení sme uviedli, že len 10 klientov z celkového počtu 118 je zbavených spôsobilosti na právne úkony, pričom počas pobytu v zariadení bola zbavená len 1 klientka, ostatní klienti boli spôsobilosti zbavení rodičmi/zákonnými zástupcami, ešte pred nástupom do zariadenia. Aj z uvedeného faktu vyplýva, že nie sme stotožnení so spoločenskou tendenciou zbavovať osoby so zdravotným znevýhodnením spôsobilosti na právne úkony a prikláňame sa k názoru, že zavedenie nástroja

podporovaného rozhodovania, by prispelo k právnej ochrane a podpore osôb znevýhodnených na Slovensku.

6/ Dedičské konanie po zosnulom klientovi

Ako sme uviedli už v predchádzajúcich bodoch veková hranica našich klientov je do 35 rokov veku, z čoho vyplýva aj fakt, že úmrtia v tomto veku sú skôr výnimočné a klient v podstate nevlastní žiadny majetok a má len minimálne úspory. V posledných 10 rokoch došlo v zariadení k jednému úmrtiu a pri kontakte s pozostalými sme sa podobným jednaním nestretli. Jednoznačné vyjadrenie názoru, či by zariadenie malo alebo nemalo byť účastníkom dedičského konania, preto ostáva v špecifických podmienkach nášho zariadenia ťažko zodpovedateľné. V našich podmienkach sa stretávame skôr s iným súvisiacim problémom, keď rodič/zákonný zástupca/ je preberateľom sociálnych dávok (napr. dôchodku klienta), resp. spravuje účet klienta, pričom sa stáva, že neplatí predpísanú úhradu, prípadne sa bráni aj platbe za lieky, či liečebné a ortopedické pomôcky.

7/ Dostupnosť elektronického systému manažmentu zariadenia

V našom zariadení sme zaviedli elektronický systém Cygnus v roku 2012.

8/ 25 % sumy životného minima

Dovoľujeme si na základe skúsenosti v našom zariadení vyjadriť nesúhlas s názorom, „že život v DSS je životom vo večnej chudobe“. V našom zariadení majú klienti vo väčšine spravované finančné prostriedky na vlastných účtoch, majú možnosť pod vedením sociálneho pracovníka prípadne iného odborného zamestnanca rozhodovať o použití svojich finančných prostriedkov. Zo sumy 25 % životného minima klientovi nie je strhávaný vygenerovaný nedoplatok a klient si uhradza len prípadný doplatok za lieky a zdravotnícke pomôcky. Musíme dokonca konštatovať, že odchádzajúci klienti po dovŕšení veku majú nasporenú istú finančnú čiastku na svojich účtoch. Výnimku tvorí skupina klientov, ktorým spravujú finančné prostriedky príbuzní.

9/ Zmluva o poskytovaní sociálnych služieb

Stotožňujeme sa s názorom, že zmluvy sú formulované pomerne zložito a nie sú prispôbené v žiadnej alternatívnej forme špecifickým požiadavkám klienta. V zariadení sa preto snažíme slovne klientovi priblížiť a bližšie vysvetliť obsah zmluvy. Považujeme za vhodné zavedenie alternatívnych foriem komunikácie zohľadňujúcich špecifické požiadavky klienta, avšak sme povinný rešpektovať zákon.

Vážená pani komisárka, dúfame že naše názory a skúsenosti napriek tomu, že sú poznačené istými špecifikami Vám budú nápomocné.

S úctou

DOMOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
HRABINY
968 01 NOVÁ BAŇA

Ing. Jozef Mravec
riaditeľ DSS Hrabiny

